

Tabor

1945

VETRINJE

1975

1975

EL FORTIN

Št. 9

TABOR je glasilo Zruženja slovenskih protikomunistov • TAVOR je lastnik vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila., za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

—:—
TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticomunists

—:—
TAVOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires Argentina

—:—
Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—:—
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.256.768

—:—
Naročnina: Argentina in Južna Amerika 60.— pesov Ley 18.188 odn. enukovrednost v dolarju; Z. D. A. — Kanada — Evropa — Avstralija: z navadno pošto 5 dolarjev, z letaisko pa 10 dolarjev (ZDA).

—:—
Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Cia. de Buenos Aires, Argentina. Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

Junak-mučenec, general Leon Rupnik, je proti organiziranemu zločinu organiziral poštenost — Slovensko domobranstvo. Za naš zgodovinski ponos, za zgled svetu. Ker je v anonimatu poosebil genij slovenskega naroda. Zato je stopil med velike in z gradivom moralnih, intelektualnih in značajnih kakovosti slovenskega ljudstva naredil najsvetlejši kos zgodovine slovenskega naroda. „Borba proti komunizmu! Za vsako ceno!“

Zato je septembra 1946 stopil v zbor mučencev, da je po vodilu, ki ga je v največji temi dal organizirani slovenski poštenosti, prižgal večno luč naše bodočnosti:

Bog — Narod — Domovina!

P O R A V N A J T E N A R O Č N I N O !

Tabor

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Septiembre 1975

BUENOS AIRES

September 1975

Hoy en Portugal, como ayer en Cuba

Lo que sucede en Portugal con el cierre del diario socialista „República“ es sorprendente en sí: un periódico que se publicaba regularmente en tiempos en que el país era gobernado por un régimen dictatorial que había prohibido la existencia del Partido Socialista, no puede aparecer normalmente ahora, que existe un régimen que se dice democrático y en el que, precisamente el Partido Socialista forma parte de la coalición gubernamental. Pero aparte de este aspecto puramente portugués, el caso de „República“ presenta un interés internacional, unido a la experiencia vivida ya en Cuba merced a la manera como la prensa libre está en vía de ser ahogada.

El 2 de abril de 1959, Fidel Castro dijo en la televisión: „Cuando se comienza por cerrar un periódico, ningún otro puede sentirse en seguridad; cuando se comienza a perseguir a un hombre a causa de sus ideas políticas, nadie puede sentirse en seguridad“.

Castro no se daba cuenta entonces, hasta qué extremo esa definición sería aplicable a su propio régimen, cuando se dedicó a suprimir a toda la prensa cubana. La primera fase de este proceso fue exactamente análoga a lo que los tipógrafos comunistas hacen a „República“ ahora: primero una coetilla, que acompañaba a cada artículo, que criticaba al régimen, en la que se decía que los obreros consideraban dicho artículo como contrario a la verdad; luego, la negativa pura y simple a imprimir el periódico. A partir de enero de 1969, primer aniversario de la toma del poder, Castro comenzó a prohibir y a confiscar los periódicos inconformistas: el 18 de enero, „El Avance“ fue expropiado y su director evitó el encarcelamiento gracias al exilio; el 20 de febrero fue confiscado „el Mundo“; el 15 de marzo ocurrió lo mismo al „Diario Nacional“; al día siguiente le tocó el turno a „Excelsior“; el 10 de mayo la víctima fue „El Diario de la Marina“, el diario más antiguo de La Habana, al irrumpir en sus

V globoki žalosti naznanjamo vsem slovenskim protikomunističnim borcem, da je dne 14. avgusta 1975 preminul gospod

Vuk Rupnik

častnik Slovenskega domobranstva

Nepozabnega pokojnika, zopet združenega s svojimi mrtvimi junaki, priporočamo v molitev

Z D S P B TABOR

Vsem slovenskim protikomunističnim borcem sporočamo globoko užaloščenosti, da je dne 14. avgusta 1975 umrl naš častni starešina, gospod

Vule Rupnik

častnik slovenskega domobranstva

Nenadomestljiva izguba, ki nas je zadela, naj v vseh nas še bolj okrepi zvestobo idealom, za katere smo se pod njegovim poveljstvom vedno uspešno borili.

*Društvo Slovenskih Protikomunističnih
Borcev TABOR, v Argentini*

talleres un grupo de choque del sindicato de tipógrafos armado hasta los dientes, el cual destruyó el material de impresión, tras lo que otro grupo enviado por el sindicato nacional de periodistas se apoderó del periódico y lo puso bajo el control de los "trabajadores". Más tarde sufrieron la misma suerte el diario "Prensa Libre", el gran semanario ilustrado "Bohemia" y, por último los pequeños periódicos apolíticos.

En Portugal, "República" es el único diario de Lisboa que logró escapar al control comunista, puesto que todos los otros ya han sufrido la "cubanización", lo cual explica el ensañamiento de los comunistas para lograr hacer callar este periódico.

V VEDNOST

Ko so se pred dobrim desetletjem „ločili duhovi“ v naši organizaciji, je bila edina želja, ki nas je pri tem vodila: delovati v miru in slogi na področjih, ki si jih je organizacija začrtala ob svojem nastanku. To smo v veliki meri tudi dosegli in rezultat tega prizadevanja je najvidnejši v objavi „Bele knjige“ in zdaj tudi „Dopolnila.“ Zgodovinski odsek in zlasti njegov glavni sodelavec, pokojni Zdravko Novak, sta pri tem opravila izredno delo za dokumentacijo žrtev revolucije na slovenskih tleh.

Tudi na socialnem področju je bilo naše delo uspešno v teh letih. Poleg podpor, ki so bile izplačane invalidom, vdovam in materam, je organizacija krepko podprla tudi gradnjo slovenskega zavetišča v Buenos Airesu. Zlasti v Clevelandu in Torontu, se je močno razvilo družabno življenje v okviru organizacije in vsakoletne družabne prireditve so postale tradicionalne postavke slovenskega življenja v teh mestih.

Ko pa je prišlo do reorganizacije, Zveza ni mogla obdržati svojega glasila „Vestnik“, ker je bil pred zakonom zasebna last in tako se je zgodilo, da je določeno število borcev in „borcev“ vztrajalo ob tem časopisu ter na njegovo kontinuiteto naslonilo tudi svoje trditve o „legalnosti.“

ZDSPB TABOR je ob samem tem razvoju in nekajkrat kasneje, pojasnila svojemu članstvu in javnosti, kakšna so dejstva ter se potem posvetila predvsem svojemu začrtanemu delu. Glavni odbor organizacije ni niti enkrat, uradno ali neuradno, načel vprašanje, kako organizacijo okrog „Vestnika“ uničiti ali spodkopati. Dovoljeval je tudi, da so nekatera krajevna društva, ko se je ozračje pomirilo, iz praktičnih ali drugih razlogov, razvila določeno stopnjo sodelovanja z ljudmi okrog „Vestnika“.

To pripravljenost ZDSPB TABOR, da svojim krajevnim organizacijam dovoljuje svobodno odločanje v vprašanju sodelovanja z drugimi sorodnimi organizacijami, pa si nekateri ljudje pri „Vestniku“ očitno na-

pačno razlagajo kot slabost, ali morda celo kot zavest neke „krivde“ za nastali položaj.

Iz tega zmotnega razlaganja se je potem rodila povsem konkretna politika ljudi okrog „Vestnika“, ki so jo označili za „gradnjo mostov od posameznika do posameznika.“ Temu pa se v običajnem pogovoru pravi subverzija, podtalno rovarjenje. Z drugimi besedami: vodstvo organizacije okrog „Vestnika“ ni imelo poguma, da bi pošteno, odkrito in direktno predložilo vodstvu ZDSPB TABOR eno ali drugo obliko sodelovanja, ali celo združenja, temveč se je odločilo za podtalno, hinavsko, prefinjeno „gradnjo mostov do posameznikov“ in tako doseči da bi ZDSPB TABOR doživela svoj konec, ko bi bilo zgrajenih dovolj „mostov“ med njenimi člani in tistimi, ki pripadajo organizaciji okrog „Vestnika.“

ZDSPB TABOR je ob vsem tem v glavnem molčala. Opozorili smo le na nekaj najbolj kričečih primerov te „gradnje mostov“, posebej še na primer pokojnega Zdravka Novaka, odnosno na primer dvoumnega pisanja „Vestnika“ in nekaterih drugih publikacij, ob njegovi smrti. Dejstvo pa je, da se je v teh letih pokazalo, da je GLAVNI namen organizacije okrog „Vestnika“ prav ta „gradnja mostov.“ Na vseh drugih področjih ni pokazala prav nič, če izvzamemo skromno brošuro leta 1970.

V takih okoliščinah se je približala 30-letnica Vetrinjske tragedije in morda tudi zadnji „zaokroženi“ jubilej, na katerem je še bilo pričakovati večjo udeležbo nekdanjih borcev. Glavni odbor ZDSPB TABOR je že več kot eno leto prej, določil poseben pododbor, ki je pričel razpravljati o vprašanju, kako organizirati čimbolj dostojno in učinkovito proslavo tega dne.

Že na prvem razgovoru o tej proslavi, je bila tudi predvidena možnost, da bo na en ali drug način predložen predlog, naj bi bila organizirana skupna proslava z organizacijo okrog „Vestnika“. V načelu ni bilo nobenega pomisleka proti takemu predlogu ali načrtu. Praktično pa so se takoj pokazale zapreke: kot vsa leta v preteklosti, je bilo treba pričakovati, da bo organizacija okrog „Vestnika“ vztrajala, da se glavni del proslave, se pravi nedeljska maša, opravi na clevelandski božji poti, pri Lurški Materi božji, katero upravljajo italijanske nune in ne na Slovenski Pristavi, kjer stoji Spominska kapelica Brezjanske Marije Pomagaj, zgrajena V SPOMIN ŽRTVAM KOMUNISTIČNE REVOLUCIJE V SLOVENIJI. Žalostno, toda resnično je dejstvo, da se ljudje okrog „Vestnika“ nikdar niso mogli izkopati iz strankarskih, ali bolje klikaških vezi in se „ponižati“, da bi pristali, naj bi bila maša za domobrance opravljena na Slovenski Pristavi in to iz nekega paranoičnega prepričanja, da je Pristava v „taborskih“ rokah.

Ker se je izbira Slovenske Pristave za osrednjo proslavo 30-letnice Vetrinja, ponujala takorekoč sama po sebi, je bilo jasno, da je v tem pričakovanem stališču ljudi okrog „Vestnika“, praktično nepremostljiva zapreka kakršnikoli „skupni“ proslavi. Kljub temu je bil pripravljen še en predlog, ki je predvideval vsaj skupno vabljenje na sicer ločeni proslavi in na proglasitev posebnih „Spominskih dni“, ki bi trajali od proslave v izvedbi orga-

nizacije „Vestnika“, do proslave, ki bi jo dva tedna kasneje izvedla ZDSPB TABOR.

Mahinacije ljudi okrog „Vestnika“, odnosno njihova nova taktika pri „gradnji mostov“, pa sta napravili ta predlog za brezpredmeten.

Potem namreč, ko je ZDSPB TABOR že najavila svojo proslavo na Slovenski Pristavi, se je kot strela z jasnega, pojavila v Clevelandu nekakšna „Zveza slovenske mladine“, si naredila nalogo, da izvede jubilejno proslavo Vetrinjske tragedije ter pozvala obe organizaciji borcev, naj se ji pridružijo.

Ne dvomimo v iskrenost in idealizem mladostnikov, ki so „zagrabili“ za to idejo, najodločneje pa obsojamo tiste, ki so jim to „suflirali“ iz čisto določenih sebičnih namenov. Namen je bil namreč povsem prozoren: proslava naj bi se vršila na „nevtralnem“ prostoru, se pravi niti pri Lurški kapeli, niti na Slovenski Pristavi.

Že samo ta predlog, da je treba najti „nevtralen“ prostor, je zadoval, da je Glavni odbor ZDSPB TABOR odklonil kakršenkoli kompromis v zvezi s svojo, za Slovensko Pristavo določeno proslavo. Bila bi sramota, če bi se spomin vrjenih Slovenskih Domobrancev proslavljal na kakršnekoli „nevtralnem“ prostoru, medtem, ko bi njim v spomin postavljena Spominska kapelica na Slovenski Pristavi samevala!

Organizacija okrog „Vestnika“, katere voditelji so bili „duhovni očetje“ predloga za proslavo na „nevtralnem“ prostoru se je „z veseljem odzvala pozivu naše mladine“ in je odpovedala svojo proslavo. S tem seveda pa je tudi nehote pokazala, kakšna je resnična vrednost njene „tradicije“ s proslavo pri Lurški kapeli („ker je samo tam maševal pokojni škof Rožman“). Vse to vztrajanje pri tradiciji, je bilo torej v resnici samo trmasto nasprotovanje, da bi se „podvrgli ali ponižali“ pred „taboraši“ in prišli k maši na Slovensko Pristavo. V tem in samo v tem je resnični temelj te zlagane „tradicije.“

Tako je potem takojimenoovana „Zveza slovenske mladine“ priredila povsem dostojno in uspelo proslavo, katere so se udeležili clevelandski Slovenci, ki spoštujejo spomin na vetrinjske žrtve in to ne glede na to, s katero organizacijo sicer simpatizirajo. ZDSPB TABOR, pa je mesec dni kasneje, kot napovedano, izvedla svojo, pravitako uspelo proslavo na Slovenski Pristavi.

Zgodbe pa s tem še ni konec. Organizacija okrog „Vestnika“ je v Clevelandu svojo vsakoletno proslavo Vetrinja vezala na ameriški „Spominski dan“, to je na dan, ko se tudi Amerikanci spominjajo svojih padlih. Letošnja proslava, ki so jo izvedli „mladi“, pa se je vršila dva tedna prej, to je 17. maja. Ker je bila izvedena na „nevtralnem“ prostoru v dvorani pri Sv. Vidu, bi si to morda lahko razlagali kot tehnično vprašanje, ker prostora pač ni bilo mogoče dobiti na drug dan. Kasnejši razvoj pa je dokazal, da datum 17. maja najbrž ni bil slučajen ter da so morali vsaj nekateri izmed „mladih“ vedeti, zakaj svoje proslave niso določili za Spominski dan.

Že v vabilih, ki so pozivala ljudi na proslavo „mladih“, so bile vpletene pohvale in priznanja prizadevanju mladine, da se vključi v letošnje

proslavljanje vetrinjskih žrtev. Po zaključeni proslavi so se pravtako vrstili članki ljudi, ki so naklonjeni organizaciji „Vestnika“, polni hvale in priznanj mladini, ki je izvedla tako sijajno proslavo in dokazala, da je vredna dediščine svojih očetov ter da se zaveda veličine žrtev, ki so padle pred 30 leti.

Lahko si torej predstavljamo presenečenje slovenske javnosti v Clevelandu, ko je nekaj dni kasneje izvedela, da bo del teh mladih slovenskih ljudi, nastopil na prireditvi slovenskega harmonikarja Lojzeta Slaka, ki je s svojim spremstvom prišel na novo „turnejo“ po Ameriki. Nastop sam pa naj bi bil prav na Spominski dan, ki je letos sovpadal s tridesetletnico dni, ko so iz Vetrinja pričeli odhajati domobranski bataljoni v smrt v Kočevskem Rogu. „Ameriška Domovina“ je po tem Slakovem „koncertu“ tudi zapisala, da je napovedovalec uporabljal „opolzke“ šale ter pozvala odgovorne ljudi, naj poskrbijo, da bo te vrste „kultura“ v bodoče ostala v Sloveniji, ker je Ameriki prav gotovo ni potrebno uvažati.

O prireditvah skupin, kot je Slakova, ali katerikoli druga, ki jo slovenski režim pošlje v Ameriko ali drugam, da nesejo „ljudko“ med ljudi, je škoda izgubljeni besedi. Ni pa mogoče preko dejstva, da so sinovi protikomunističnih staršev nastopili na prireditvi, katere končni namen je moralna in materialna podpora komunističnemu režimu v Sloveniji.

Zato se sama po sebi postavljajo vprašanja: ali so ljudje, ki so „Zvezi slovenske mladine“ predložili, naj organizira „skupno“ proslavo vedeli, da bodo nekateri od teh mladih prav na Spominski dan nastopili skupno z Lojzetom Slakom? Če so vedeli, kaj so storili, da bi bilo to sodelovanje odpovedano? In slednjič, kakšna je resnična vrednost „vzgoje“, ki naj bi je bila ta mladina deležna, če pa ni mogla „čuti“ z nami niti dobra dva tedna v spominu in spoštovanju do tistih, ki so pred 30 leti odhajali v smrt pred komunističnimi strojnimi?

Popolnoma razumljiva je želja mladih ljudi, da se uveljavijo ali tudi samo „pokažejo“, kjer se jim pač nudi prilika. Toda, potem, ko je bilo javno napovedano, da bodo nastopili na Slakovem koncertu, bi jim tisti, ki so jih skušali izrabiti v svoje namene v vprašanju „skupne proslave“, pač morali dopovedati, da v spominskih dnevih, ob tridesetletnici Vetrinjske tragedije, ne morejo nastopiti na kakršnikoli prireditvi, skupno z ljudmi, ki so — hote ali nehote — eksponenti režima-morilca naših najboljših mož in bratov.

Trdno upamo, da bo ta bridka dogodivščina, zaostrila pri slovenski mladini čut za pravilne — tudi kulturne — odnose do ljudi, ki so iz domovine poslani med nas, moralno odgovornost za ta incident pa pripisujemo tistim, ki so znali idealizem mladine samo izrabiti v svoje sebične namene ter s tem še enkrat dokazali, da ne morejo biti ne „odločujoči“ ne „vodilni“, temveč samo — intrigantski element slovenske zdomske skupnosti.

Za ZDSPB-TABOR
France Grum
predsednik

SLUČAJ GEN. LEONA RUPNIKA

(Nadaljevanje)

Prezident in ustanovitelj slovenskega domobranstva

Obtožnica:

Takoj po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943 se je obtoženi Rupnik stavil v službo nemškega okupatorja. Dne 20. septembra 1943 ga je ta po svojem predstavniku „državnem namestniku“, „okrožnem vodji in vrhovnem komisarju“ za operacijsko področje Jadransko Primorje Rainerju postavil za „šefa pokrajinske uprave ljubljanske pokrajine“ in je 23. septembra 1943 umeščenje na ta položaj izvršil v Ljubljani „koroški vladni predsednik“ dr. Wolsegger ob prisotnosti zastopnika višjega načelnika policije in SS oddelkov generala Brennerja, zastopnika poveljnika nemških čet v Sloveniji in Istri polkovnika Oertla, generalnega konzula v Ljubljani dr. Müllerja, ustaškega konzula Saliha Baljića, soobtoženega Rožmana in drugih.⁴⁸⁾

Obtoženi Rupnik je po direktivah okupatorja, zlasti svojih nacističnih svetovalcev soobtoženega Roesenerja in dr. Doujaka, reorganiziral v „Ljubljanski pokrajini“ civilno upravo in policijo ter potom teh z nacističnimi, terorističnimi metodami izvajal okupatorjeve ukrepe z namenom, da poma-ga vzdrževati okupacijo in dušiti osvobodilne napore slovenskega naroda za svoj obstoj.⁴⁹⁾

Potem, ko je obtoženi Rupnik pred italijansko kapitulacijo ponudil takratnemu komandantu XI. Corpo d'Armata Gastonu Gambari ustanovitev 2000 mož močne „mestne milice“, ki bi z okupatorjevim orožjem in opremo ob pričakovani kapitulaciji ob sodelovanju z njegovo vojsko branila dostop NOV v Ljubljano in ščitila okupatorjev umik, je v dneh neposredno po kapitulaciji Italije, potom svojega zeta Suvajdžića, iz raznih ostankov MVAC in Mihajlovičevih četnikov zbral oboroženo skupino, ki je zasedla ljubljanski blok, preprečevala s tem masovni odhod zavednih Slovencev v partizanske edinice in proti tem, zaradi pomanjkanja nemške okupacijske vojske, skupaj z Nemci vodila borbo na samih dohodih v Ljubljano.

Podprt po domačih kolaboracionistih, dr. Albinu Šmajdu, kaplanu Križmanu, dr. Marjanu Zajcu in drugih, ki so v dneh kapitulacije Italije zaradi bodočega sodelovanja vodili razgovore s soobtoženim Roesenerjem in šefom Gestapa Schluiferjem, je obtoženi Rupnik po razgovorih in pooblastilih, ki jih je dobil od visokega komisarja Rainerja, dne 23. septembra 1943 ustanovil vojaško formacijo „Slowenische Landeswehr“ — „Slovensko domo-

⁴⁸⁾ Tovariš, XXIX št. 46, 19. 11. 1973.

⁴⁹⁾ Tovariš, XXIX št. 49, 10. 12. 1973.

branstvo.“ Škupaj s soobtoženim Roesenerjem in drugimi SS oficirji je formiral „organizacijski štab“ tega domobranstva na čelu s podpolkovnikom Francetom Krennerjem, Ernestom Peterlinom in soobtoženim Milkom Vizjakom, da bi se tako ustanovila kvizlinška brambovska divizija in v končnem cilju SS divizija.

„Slovensko domobranstvo“ je z okupatorjem pomagalo zatirati narodnoosvobodilni pokret, izvajalo v njegovi družbi ali pa samo brezprimerni teror nad ljudskimi množicami, pri tem izvršilo na tisoče najbolj krvavih vojnih zločinov in ščitilo važne objekte, posebno ceste in železnice, ki so služili okupatorju za nadaljevanje vojne proti zavezniškim armadam.⁵⁰⁾

Skupno s soobtoženim Rožmanom je sodeloval pri domobranski prisegi.

24. septembra 1944 je bil po soobtoženem Roesenerju postavljen za „generalnega inšpektorja“ vsega domobranstva, v tej funkciji skrbel zlasti za pomnožitev te okupatorske formacije z oficirji in podoficirji, ki so se v ta namen šolali v posebnih tečajih in v nemški SS podoficirski šoli. V tej funkciji je v nemškem sklopu boreče se domobranske enice tudi osebno obiskoval na frontnih položajih v okolici Idrije in Črnega vrha ter od Kočevja do Novega mesta.

Dne 3. maja 1945 je postal „vrhovni poveljnik slovenskega domobranstva“ in „gorenjskega domobranstva.“ Istega dne je skupno s soobtoženim Roesenerjem izdal oklic o mobilizaciji vseh sil v domobranstvo, da bi tako čim boljše zaščitil okupatorjev umik pred zmagovito Jugoslovansko armado.⁵¹⁾

V istem razdobju je obtoženi Rupnik v namenu, da podpre vsakogar, ki sodeluje v borbi na strani okupatorja proti našemu ljudstvu, podpiral tudi Mihajlovičeve četnike, ki jih je v Sloveniji podpiral soobtoženi Roesener in Gestapo.

Po begu v inozemstvo je obtoženi Rupnik nadaljeval z izdajalskim delom proti našemu ljudstvu. Tako se je dne 27. septembra 1945 ponudil razbitim ostankom kvizlinških formacij ljotičevcev, nedičevcev in slovenskih domobrancev, to je, tako imenovani „Komandi delova Jugoslovanske vojske“ v Eboliju, v sodelovanju za fronto ali zaledje in predložil pismeni načrt, kako naj bi se z oboroženo intervencijo inozemskih držav ter pobežlih izdajalcev uničila ustavni red in demokratična ureditev FLRJ.⁵²⁾

Razprava:

Predsednik: — Kdo vas je postavil za šefa ljubljanske pokrajine?

Rupnik: — Vrhovni komisar za Jadransko Primorje Rainer.

Predsednik: — Ste imeli z njim prej kak razgovor?

Rupnik: — Ne. Prvi razgovor je bil okrog 15. septembra, ko mi je ponudil to mesto.

⁵⁰⁾ Tovariš, XXIX št. 50, 17. 12. 1973.

⁵¹⁾ Tovariš, XXIX št. 51, 24. 12. 1973.

⁵²⁾ Tovariš, XXIX št. 52, 31. 12. 1973.

Predsednik: — Dobro. In kdo vam je potem prečital dekret o postavitvi?

Rupnik: — Dekret o postavitvi mi je izročil 20. septembra v Celovcu.

Predsednik: — Kdo?

Rupnik: — Tam mi ga je dal Wolsegger.

Predsednik: — Kje ste bili slovesno umeščeni?

Rupnik: — V Ljubljani, v mali dvorani pokrajinske uprave 22. popoldne.

Predsednik: — Kakšne so bile vaše dolžnosti kot šefa pokrajinske uprave?

Rupnik: — Organično mi je pripadala policija in vse administrativno tehniške službe.⁵³⁾

Predsednik: — Ali ste torej organizirali slovensko domobranstvo?

Rupnik: — Domobranstvo sem organiziral na pobudo Rainerja. Štab domobranstva pa je sestavil Krenner. Krennerja je postavil Roesener na moj predlog. O ustanovitvi in vodstvu domobranstva je Roesener razpravljal z menoj, mojim sinom Vukom, podpolkovnikom Kokaljem, Krennerjem, Vizjakom in Peterlinom na posebnem sestanku.

Predsednik: — Kdo vas je imenoval za inšpektorja slovenskega domobranstva?

Rupnik: — Imenoval me je Roesener.⁵⁴⁾

Predsednik: — Obtoženi ste, da ste sodelovali pri obeh prisegah „Slovenskega domobranstva,“ in to na Hitlerjev rojstni dan 20. aprila 1944 in na dan obletnice prevzema oblasti po Hitlerju 30. januarja 1945. Je to točno?

Rupnik: — Da.

Predsednik: — Ste vedeli za vsebino prisege?

Rupnik: — Tekst sem poznal.

Predsednik: — Ali ste pri tem kaj sodelovali?

Rupnik: — Roesener mi je poslal tekst prisege ter sem dodal besedilo „in proti zaveznikom.“

Predsednik: — ...Ali vam je znano, da je tako prisego odobrila tudi Draža Mihajlovič?

Rupnik: — Tega nisem slišal.

Predsednik: — Ne veste? — Vam bom pa jaz povedal. V nekem stavku, ki ga je izdalo „Društvo od okupatorja preganjanih slovenskih emigrantov“, koga smatrajo za okupatorja, ne vem, pod naslovom „Slovenci v borbi za svobodo v dobi okupacije Nemcev“, so Bitenc, Kranjc in Križman

⁵³⁾ Tovariš, XXIX št. 48, 3. 12. 1973.

⁵⁴⁾ Tovariš, XXIX št. 50, 17. 12. 1973.

⁵⁵⁾ Primerjaj: Dr. Stanko Kociper: „Gen. Leon Rupnik in domobranska prisega,“ Tabor 1968, št. 7.

— zadnja dva sta duhovnika — opravičevali pred zavezniki to prisego tako-le: „Od vrhovne komande jugoslovanske vojske v domovini je prišel odgovor, da aktivni častniki legije prisežejo z edinim pristavkom, da se zavežejo, da bodo izvrševali svoje naloge in prešli v ilegalo, kadar bo to potrebno. Glede na to je faktično dovoljenje, da častniki lahko prisežejo.“⁵⁵⁾

Predsednik: — Kakšno vlogo je zadnje dni okupacije igral „Narodni odbor“?

Rupnik: — 28. aprila 1945 me je škof poklical k sebi.

Predsednik: — To je bilo, še preden ste bili postavljeni oziroma ste se oklicali za vrhovnega poveljnika.

Rupnik: — Da.

Predsednik: — Kako vas je škof poklical?

Rupnik: — Telefonično; k sebi v škofijo. Ko sem prišel tja, je v njegovi pisarni že sedelo okoli 24 oseb. (Napaka. Bilo jih je 12 — op. ur. Tab.)

Predsednik: — Ali ste spoznali koga?

Rupnik: — Remca, dekana škrbca, Basaja, Zajca.

Predsednik: — Kdo je vodil sestanek?

Rupnik: — Predsedoval je Remec, sestanek pa je vodil Basaj, katerega mu je pomagal Rožman.

Predsednik: — Kaj ste razpravljali na tem sestanku?

Rupnik: — Naročili so mi, naj izposlujem pri Nemcih takoj predajo vojaške in civilne oblasti „Narodnemu odboru.“

Predsednik: — Kaj ste vi rekli na to?

Rupnik: — Rekel sem, da morajo to oni sami napraviti, jaz pa jim lahko odprem vrata, da jih Roesener sprejme in da mu sami predložijo svoje stvari. Tako sem tudi naredil in jih je dva dni kasneje Roesener sprejel. V deputaciji so bili Zajc, Basaj in zdi se mi tudi Šmajd. Roesener je zahteval pismeno izdelane predloge, kar so ti nato s pomočjo mene tudi napravili. Medtem so, menda 3. maja, proglasili na Taboru nekako svobodno Slovenijo.

Pomočnik tožilca: — Glede narodnega odbora bi rad postavil še nekaj vprašanj. Obtoženi Rupnik, naštejte nam nekaj oseb, ki so bile navzoče na tej seji pri škofu!

Rupnik: — Remec, Basaj, Šmajd, Zajc, Stare, Žitnik, Smersu in še kakih deset, tako da nas je bilo s škofom kakih 24 oseb. (Ni točno. — Op. ur. Tabora.)

Pomočnik tožilca: — Kdo je največ govoril?

Rupnik: — Največ je govoril dekan škrbec.

Pomočnik tožilca: — Kaj pa škof; kakšno vlogo je imel škof?

Rupnik: — Škof se je tudi mešal v te razgovore z različnimi opombami in vprašanji.

⁵⁵⁾ Tovariš, XXIX št. 51, 24. 12. 1973.

Pomočnik tožilca: — Vi pravite v zapisku o zaslišanju na strani 61. da vam je odbor postavil nekatere zahteve, ki naj bi jih vi uredili pri Roesenerju.

Rupnik: — Da.

Pomočnik tožilca: — Pod točko 3. navajate, da je narodni odbor zagotovil Nemcem, da ne bodo pri umiku napadeni.

Rupnik: — Da.

Pomočnik tožilca: — Kako pa je bilo rečeno glede partizanov?

Rupnik: — Na tej seji mi je dekan Škrbec na moje vprašanje, kako bo s partizani, dejal, da se borba s partizani nadaljuje.⁵⁶⁾

Dušan Željeznov:

In kaj je Rupnik osebno menil o Roesenerju, s katerim je rad ali nerad tesno sodeloval vse tja do konca vojne in skupaj z njim na istem procesu stopil tudi pred ljudsko sodišče.⁵⁷⁾

Rupnikov zapis:

Nekega jutra, datuma se ne spominjam, sem stopil na balkonček svojega stanovanja, da bi po običaju pogledal, kakšno bo vreme. Videl sem, da so mimoidoči na cesti in v tramvaju gledali živo v smeri mesta. Pri tem sem zaslišal koračnico. Z ulice sem slišal: Nemci! In zares so prikorakale v smeri Vrhnike prve enote 71. nemške divizije. Po dveh in pol letih navajenosti na italijansko vojsko in njen videz je bil pogled na vojake Wehrmachta za starega vojaka zares resnično vojaško zadovoljstvo. Tega dne in prihodnje dni je bilo videti, kako so tudi ostali deli 71. divizije hodili skozi Ljubljano v smeri Italije.

V Ljubljani je ostalo zelo malo nemške vojske in so ulice dobile zlagoma spet svoje glavne sprehajalce — italijanske oficirje in vojake. Na Viču, kjer sem imel iz svojega stanovanja tudi pogled na del bloka, sem lahko še nadalje opazoval čedalje večji nered v italijanski vojski. Uprizrcili so tudi kratke revolucionarne skeče; med ostalim sem opazoval, na primer, tudi cdstranitev Mussolinija, to predstavo pa so spremljali še posebej z glasnim krohotom, smehom in aplavzom vojakov.

Poslušnost v vojski je čisto popustila, medtem ko se je pri karabinerjih in policiji še kolikor toliko ohranila. Pri vojski se je zdelo, da celoto, navidezno še opravljene službe vodijo zaupniki samih vojakov. Streljali so s puškami in strojnicami podnevi, še posebej brez kakršnegakoli smisla in cilja, kot da gre za veseljačenje. Okrog hiše so švigale krogle, pa tudi hiša sama je bila dva do trikrat zadeta v zid. Živci žensk in otrok v hiši so bili napeti do skrajnosti. Gesla panike so ponorela ljudi. Dvakrat sem moral ukazati razpakiranje stvari, ki so jih v moji odsotnosti pripravili za beg. Miril sem, toda priznam, da se je tudi meni zdela italijanska solda-

⁵⁷⁾ Tovariš, XXIX št. 48, 3. 12. 1973.

teska zelo nevarna. Vesti iz pokrajine so postajale čedalje slabše. Prihajali so tudi že posamezni in manjše skupine ljudi, ki so bili zapustili svoja ognjišča.

Nekega dne se je na magistratu oglašil neki nemški podoficir. Po ukazu komandanta bataljona je moral nabaviti nekaj načrtov mesta. Ker je bil tudi sam občinski uslužbenec v Gradcu, mi je rekel, da mu je znano, da imajo običajno občinski uradi tega dovolj na razpolago. Ukazal sem, naj mu dajo nekaj načrtov.

Naslednjega dne se je z vizitko še oglašil pri meni osebno komandant bataljona, da bi se zahvalil za načrte. V avstroogrski armadi me je poznal še iz vojske, medtem ko se njega, mnogo mlajšega tovariša nisem mogel spomniti. Med obema vojnama je bil zasebno zaposlen in šele leta 1938 spet aktiviran. Je poveljnik nekega bataljona štajerskega planinsko-strelskega polka „Admont“. V polku ima tudi precejšnje število Slovencev. Hkrati da je tudi nemški komandant mesta, da je bataljon preobremenjen s službo, ker s 600 vojaki preprosto ne zmore glede na nekaj tisoč Italijanov, za katere je potrebna največja opreznost. Prosil me je, naj mu grem na roko, če bi kaj potreboval. Še posebej se je pritoževal (in namignil na pomoč občine) nad nepopisno zanemarjenim in umazanim stanjem, v katerem so Italijani pustili domobransko vojašnico, še posebej pa na tisoče in tisoče stenic.

Zet, kapetan Suvajdžić, je bil doma. Po poprejšnjem ukazu bi moral vojake izvidniške čete izpustiti na dopust in naj bi bili 5. septembra spet zbrani.

Vojaki, vaški stražarji, so prihajali k njemu v velikem številu, z njimi pa so prišli tudi drugi vaški stražarji, pa tudi četniki „plave garde“ iz postojank zelo ogroženih od partizanov, ali pa drugače odcepljeni od svojih enot. Zaradi nereda pri Italijanih so bili prostori v vojašnici vojvode Mišića zasedeni in Suvajdžić ni imel kje namestiti medtem številčno že podvojene močne čete. Z odborom vaških straž tako jaz kot on razumljivo nisva hotela imeti posla, še manj pa z Italijani.

Prikaz dogodkov v pokrajini, ki so ga dajali njegovi vojaki kot tudi novi prišleci vaških straž in četniki iz raznih krajev, in naraščajoče število teh prišlecev, še posebej pa obvestila iz Borovnice in z Vrhnike, da nemški Wehrmacht (planinci) dobrohotno gleda na vaše straže, da z njimi lepo ravna, zahteva sodelovanje in daje materialno pomoč, vse to je bilo razlog, da po daljšem posvetovanju z zetom sklenem, da bom vodil vse na območju ljubljanske občine neodvisneje in samostojneje.

V že zbrani in nenehno naraščajoči skupini Suvajdžića sem imel čisto nepričakovano že močno jedro tiste meščanske policije, zaradi katere sem imel z Gambaro in Roesenerjem že prej povedano neprijetnosti. Ukazal

sem, naj se četa vseli v šentjakobsko šolo in da naj tu še naprej zbirajo begajoče člane vaških straž in četnikov iz mesta in pokrajine.

Bil sem na magistratu prav med preučevanjem in študiranjem načina, kako bi lahko te vojake, ki jih bo kmalu čez tisoč, prevrgel na občinski proračun kot mestno policijo, ko me je 7. septembra prej omenjeni nemški komandant bataljona in mesta po telefonu vprašal, kakšna vojska je to v šentjakobski šoli. Ko sem mu pojasnil, v čem je stvar, je zavpil: „Odlično!“ in dodal, da bo poslal proviant v šolo in da bomo že videli, kako bomo te dečke hranili in oskrbovali. Na vsak način, da so ti mladi ljudje dobrodošli za redarsko službo, ker z Italijani kakega resničnega reda že tako ni mogoče vzdrževati.⁵⁸⁾

8. IX. okrog sedme ure (ne jamčim za datum, če je to bilo 8. ali 9.) sem že doma zvedel od zeta, da je Italija odkrito prešla v drugi tabor, da so Italijani ponoči v Ljubljani zapustili blok, ki je zdaj na stečaj odprt partizanom. Da so Italijani ponoči hoteli razorožiti Nemce in aretirati nemške predstavnike, da so zato s 1. bataljonom obkolili Mikliča, kjer so nameščeni vsi nemški funkcionarji da pa je bil ta bataljon, kateremu so iz domobranske vojašnice poslali za hrbet en vod planincev, sam nenadoma razorožen v petih minutah brez slehernega odpora. Da je istočasno nek drug vod planincev dvignil in v neznano odpeljal cel štab XI. Corpo d' Armata, kar je zet zgodaj zjutraj sam opazoval. Da Nemci zdaj nadaljujejo z razoroževanjem po vojašnicah in četrtih skupinsko, doslej brez odpora Italijanov. Da so tudi črne srajce internirali (1 bataljon), a da so jim pustili orožje.

Vprašal sem sebe in Suvajdžiča, kaj bo z blokom. Dejal mi je, da so Nemci razorožili tudi vaše straže v Dravljah in jih odpeljali v št. Vid.

Ukazal sem, naj pohiti s formiranjem svoje skupine, da naj bo čim prej pripravljena za redarsko službo in za zasedbo vsaj najpomembnejših odsekov bloka, naj stopi v stik z nemškim komandantom mesta, mu pojasni slučaj v Dravljah in prosi v mojem imenu, naj ljudi takoj izpuste, jim vrnejo orožje in razporedijo v šentjakobsko šolo.

Na magistratu se mi je takoj oglasil kapetan fregate Janko Kregar in me obvestil, da odbor vaških straž izdaja vaškim stražam neke, njemu nerazumljivo komplicirane ukaze, ki so verjetno neizvedljivi, da so mišljenja v odboru deljena in da ima vtis, kot da so vsi izgubili glavo. Rekel sem mu, da tu ne morem ničesar storiti, da moram skrbeti za varnost Ljubljane in da ne dovoljujem, da bi se mi kdo zdaj v to vmešaval. V Ljubljani namreč vaše straže in četnike, pa tudi prostovoljce, če bodo, zbira Suvajdžič. Nemški komandant mesta se s tem strinja. Prosil sem Kregarja, naj spremlja delo odbora in me takoj obvesti v primeru, če bi prišlo do kakih nepremišljenosti.

⁵⁸⁾ Tovariš, XXIX št. 44, 5. 11. 1973.

V noči med 8. in 9. IX. (ali 9/10) niti Suvajdzic niti Nemci še niso mogli zapreti bloka. Šele tretjo noč je bila zasedba bloka zlagoma opravljena delno z našimi ljudmi, delno z Nemci. To pomeni, da je v času, ko je bil blok nezaseden, mnogo ljudi prešlo linijo z obeh strani. Šele po razorožitvi Italijanov so blok popolnoma zaprli.

Postopno s formiranjem, urjenjem, vadbo, opremo in orožjem prihajajočih ljudi, so ustanovili čete in vode, ki so bili kolikor toliko sposobni za zunanjo službo, toda njihova borbena vrednost je bila zelo majhna. ter sem jo moral premestiti iz šentjakevske šole v tehnično srednjo šolo. Številčno je ta domača milica prekoračila 1.000 ljudi in je še naprej rastla kjer je imela boljše pogoje za razvoj in izpopolnjevanje. Jaz sam sem se, še bolj pa Nemci, najbolj zanimal za borbeno sposobnost naših ljudi. Vedno so poudarjali, da žrtvovanje za boj neizurjenih ljudi nima nobenega smisla in da zato o uporabi naših ljudi zunaj bloka ne more biti govora. Dodelili so tudi nekega nemškega oficirja z zadostnim znanjem slovenščine in dobrimi borbenimi izkušnjami. Kot inštruktor je skupaj z našimi oficirji izbral borbeno najbolj izurjene vojake in sestavil vode, sposobne za akcijo pred blokom.

Medtem pa so, za valom beguncev, partizani prodrli neposredno pred ljubljanski blok, tako da je bilo mesto na svojem jugovzhodnem in vzhodnem delu tako rekoč cernirano. Prav tako je prostor na obeh straneh železnice in ceste Ljubljana-Vrhnika-Logatec-Rakek postal že čisto ozek, vendar se je promet nekako mogel odvijati. Po obvestilih, ki sem jih prejel v teku prvih 10 dni po 8. IX. z vsch strani, sem si ustvaril zaključek, da so partizani bolj s svojim pametnim, diplomatičnim delom kot z boji uspeli obvladati Italijane, da so se dokopali do njihove oborožitve in opreme kot tudi do velikih in bogatih količin hrane, živine in prevoznih sredstev, da so si z angažiranjem italijanskih specialistov (komunistov) za pancirna (bojna) vozila, za artilerijo in avtomobilske enote znatno dvignili svojo taktično in operativno moč. Na ta način se jim je posrečilo, da so povsod zlahka in hitro zlomili odpor vaških straž in da na Turjaku, to je vaškim stražarjem, četnikom, to je plavi gardi pa pri Grčaricah zadajo tako rekoč smrtni udarec.⁵⁹⁾

Po kasnejših obvestilih, ki sem jih prejel o ukazih odbora za vaške straže, to tudi drugače ni moglo izpasti. Namesto da bi preprosto zaukazali: „Vse naj se neopazno takoj umakne na odsek Ljubljana (težišče)-Borovnica-Vrhnika-Logatec, kjer sledi nadaljnji ukazi.“ Direktive odbora so bile tako operativno kot tudi organizacijsko dokaj fantastične in neizvedljive. Dejstvo pa je bilo to, da so partizani od 8. IX. do sredine oktobra ves čas imeli

⁵⁹⁾ Tovariš, XXIX št. 46, 19. 11. 1973.

celo pokrajino, razen že prej omenjenega koridorja Ljubljana-Rakek, popolnoma v svoji oblasti.

O svojem sinu Vuku do 12. ali 13. septembra nismo ničesar slišali. Sodili smo, da je padel, in je bila zato skrb in žalost v družini velika. 12. ali 13. septembra zvečer me je po telefonu vprašal neki SS-Hauptsturmführer (kapetan), ali je kapetan Vuk moj sin. Ker sem to potrdil, mi je dejal, da se je Vuk prebil iz Novega mesta in da se s precejšnjim številom borcev drži tik pred nemško mejo pri Kostanjevici in severno na levem bregu Krke. Da je poročilo poveljstva iz Brežic zelo laskavo za Vuka in njegovo skupino. Prosil me je samo, ali me lahko naslednjega dne obiše v mojem stanovanju. Prosil sem ga, naj pride. Razpoloženje v družini in strah pred še vedno nevarnim položajem na bližnjem bloku sta se takoj spremenila v optimizem.

Precejšnje število mimoidočih oficirjev Wehrmachta je smatralo za potrebno, da me kot župana ljubljanskega obišejo na magistratu (ali pa so nekateri izmed njih samo hoteli videti zanimive stvari na dvorišču magistrata). Prišel je tudi komandant planinsko-strelskega polka „Admont“, pa celo komandant 71. divizije je hotel priti, toda moral sem zaradi neke nepredvidene nujnosti jaz k njemu v Zvezdo.

Skoraj brez izjeme so vsi oficirji vzeli za temo svojih razgovorov našo dcželo in naše ljudi. Ker so bili dalj časa v pripravljenosti na Gorenjskem, zdaj pa so bili razporejeni po Notranjski, so imeli priložnost, da precej spoznajo naše ljudstvo. Bili so presenečeni in polni hvale nad visoko narodovo kulturo, čistočo, poštenostjo, gostoljubjem, gospodarstvom in še posebej nad inteligenco naših kmetov. Vsem po vrsti sem ob tej priložnosti lahko podčrtal, kako je bil ta, od njih tako prepoznani in hvaljeni narod, ne kriv in ne dolžan, leta 1941 od njih preprosto izbrisan iz seznama narodov in razdeljen na tri države. Poudaril sem jim, da je s strani uradne Nemčije po dveh, treh letih spet uporabljen naziv Slovenci in ime Slovenije v razglasu komandanta 71. divizije in da morata biti ta naziv in ime priznana za ves naš narod v etnično neupravičeno omejeni naši domovini.

Vedel sem, da so med nacisti in Wehrmachtom velika nesoglasja, in sem hotel s svojimi pripombami o brutalnem ravnanju s Slovenci provocirati potrditev ali demanti teh nasprotovanj. Posrečilo se mi je in prejel sem v različnih, bolj ali manj odkritih oblikah potrditev in ne demanti. Tudi glede vojaškega razpoloženja Wehrmachta sem hotel nekaj zvedeti; toda tu sem si pridobil prepričanja, da je Wehrmacht še čisto neokrnjena in da je gotova zmage. Ob tej priložnosti sem sicer zares slišal tudi ostre pripombe na partijsko pretorijanstvo Waffen-SS in še posebej na nekatere esesovske funkcionarje. Poveljnik polka „Admont“ pa se mi je direktno pritoževal in me opozoril na SS-Gruppenführerja Roesenerja, ki da je nemogoč človek in neprikrit nasprotnik Wehrmachta. (Sledi)

SPOMNITE SE GRČARIC IN TURJAKA

Za novo obletnico nečloveškega zločina, ki so ga v septemberskih dneh leta 1943 v službi Stalinove svetovne zarote in z italijansko pomočjo zagrešili slovenski komunisti nad svojimi brati po bitkah v Grčaricah in na Turjaku, smo od naših zaupnikov v domovini prejeli tudi pričujoči dve sliki. — Na eni vidimo vhod v takratno ambulanto turjaških borcev, kjer so rdeče zverine do zadnjega potokle vse ranjence že po predaji, do katere je prišlo samo zaradi svečanih zagotovil komunističnega vodstva o spoštovanju mednarodno priznanih pravil vojevanja. — Na drugi je arhitektonsko elegantni nadvozni most pri Turjaku, po katerem se prevažajo mednarodni turisti ogledovat zgodovinske mejnike lažnjive boljševiške „osvobodilne vojne“ ne da bi vedeli, da so njegovi oporniki zacementirani v strohnele kosti najboljših bojevnikov za resnično svobodo naroda. Pod njim so namreč naleteli na ostanke 15 pobitih domobrancev. — Ko doma mladina prebira smrdečo godljo izmišljotin, ki jih še po več kot tridesetih letih zliva partija na slovensko domobranstvo, se kajpak mora nujno vprašati, če so tudi tisti turjaški ranjenci in tisti strohneli domobranci pod mostom prejeli samo zaslužen kazen po rednem sodnem postopku... Po odgovoru na to vprašanje zve tudi za odgovor, zakaj je do takoimenovane „bele garde“ in pozneje do slovenskega domobranstva sploh prišlo...; pa tudi, na kateri strani je ne samo še po tridesetih letih kričavih laži, temveč za vse večne čase — resnica!

NAŠA TRIDESETLETNICA

VELIČASTNO SLAVJE TRIDESETLETNICE POKOLA SLOVENSКИH DOMOBANCEV NA ORLOVEM VRHU NA SLOVENSКИ PRISTAVI V CLEVELANDU

Zveza DSPB - TABOR je priredila v dneh od 13. do 15. junija 1975 proslavo tridesetletnice vetrinjske tragedije, ko je bilo v prvih dneh junija 1945 na najbolj zločinski način poklanih preko 12.000 slovenskih domobrancev. Poklani so bili brez možnosti obrambe, brez sodbe, ter pometani v množična grobišča širom Slovenije. Komunisti uradno še danes zanikajo ta pokol in nimajo odgovora na vprašanje, zakaj so jih pobili. Le eden iz bivših vrhov OF se je oglasil — Edvard Kocbek, ki je med drugim dejal: „USODO DOMOBANCEV MORAMO VZDIGNITI IZ ZANIKANJA V JAVNO PRIZNANJE... GRE TOREJ ZA JAVNO PRIZNANJE KRIVDE, KI SE TIČE NAS VSEH. TAKO DOLGO SE NE BOMO ZNEBILI PREGANJAVICE IN MORE, DOKLER JAVNO NE PRIZNAMO SVOJE KRIVDE, SVOJE VELIKE KRIVDE. BREZ TEGA DEJANJA SLOVENCИ NE BOMO NIKOLI STOPILI V ČISTO IN JASNO OZRAČJE PRIHODNOSTI...“

Proslava na Orlovem vrhu ob množični udeležbi Slovencev ne le iz Clevelanda, pač pa tudi iz nešteti krajev Kanade in Amerike, je dokaz, da svobodni Slovenci visoko cenimo žrtev naših pobitih bratov, ki so živeli, se borili in umrli za najbolj vzvišene ideale.

Že tedne pred proslavo je ZDSPB-TABOR s članki v „Ameriški Domovini“ in v svojem glasilu napovedal to spominsko prireditev in vabil slovenska društva ter širšo slovensko javnost, da s svojo navzočnostjo na Orlovem vrhu javno pokaže svoje spoštovanje do ti-

stih Slovencev, ki so dali od sebe vse, kar so imeli, za BOGA — NAROD — DOMOVINO. Vabili smo vse Slovence na Orlov vrh, kjer stoji spomenik — kapelica posvečenim padlim junakom, vabili, ker SLOVENSKO DOMOBRA NSTVO, še posebej tisti njegov del, ki je bil zločinsko poklan pred tridesetimi leti, je last vsega slovenskega naroda. Nobena žrtev tu ne bi smela biti prevelika in noben pomislek zadosten, da ne bi prihiteli na prelepi kraj, ki je posvečen slovenskim mučencem.

Spominske svečanosti so se pričele z odlično pripravljeno radio-uro na slovenski radijski oddaji, ki jo vodi dr. Milan Pavlovčič. Dr. Pavlovčič je

sam pripravil program za to uro, v katerem je mogočno prikazal veličino slovenskih domobrancev.

Sobota, 14. junija

Bil je prekrasen dan. Bivši borci so na Orlovem vrhu dokončavali še zadnja dela okrasitve prostora. Na obeh straneh ceste, ki vodi mimo Orlovega vrha na Pristavo, so bile zasajene številne slovenske zastavice. Prostor pred spominsko kapelico, ves v zelenju, pa je bil okrašen z velikimi zastavami. Na levi strani kapelice sta stala dva drogova, na katerih so bile nabite plošče z imeni krajev morišč slovenskih borcev. Dvaindvajset tablic je opominjalo navzoče in mimoidoče na kraje, kjer je pred 30 in več leti krvavel cvet slovenskega naroda.

Ves dan v soboto so prihajali ljudje na Pristavo; od povsod so prišli. Popoldne je dospel avtobus, ki je pripeljal goste iz Milwaukeea. Ni mogel zapeljati na Pristavo, ker je tik pred prostorom pred kapelico stal mogočen slavolok z napisom: SLAVA SLOVENSKIM DOMOBRANCI: (1945—1975); na mlajih pa sta plapolali slovenski zastavi.

Še predno je nastopil mrak, so ljudje počasi prihajali na posebno izbran prostor v hosti pod Orlovim vrhom. Ta prostor je nekak naraven amfiteater in zato je bil izbran za ta del proslave. Pod tem amfiteatrom so bile razobešene tri velike slovenske zastave kar na naravnem lesu. Poleg njih je bil šotor — (simboličen prikaz Vetrinja), na obeh straneh amfiteatra pa sta na deblih drevca bili nabiti tablici; prva z napisom: Področjica in druga z napisom: Pliberk. Ljudje so se razvrstili po bregu polkrožnega prostora.

Pred mikrofona je stopil Milan Dolinar, ki je vodil celoten program proslave tako v soboto kot v nedeljo. Z lepim uvodom je navzoče v spominu popeljal nazaj v Vetrinje in v tiste žalostne dni, ki so Vetrinju sledili; proslava se je pričela.

Sledila je recitacija — NAŠ ČOLNIČ OTMIMO —, ki jo je podala gdč. Rozi Dolinar. Oglasil se je moški zbor samih bivših domobrancev iz vseh krajev, ki je pod vodstvom inž. F. Gorenjška zapel domobrantsko pesem „MI LEGIONARJI, MI DOMOBRANCI.“ Sledil je duet Rozi in Milene Dolinar. Tišina je legla na prostor in začelo se je mračiti. Mesec se je skrila za oblaki, ko sta Rozi in Milena odpevali Gor čez izaro; njuna glasova sta odmevala po hosti pod kapelico. Po končanem duetu se je dekletoma pridružil še Milan Dolinar in skupaj so ob spremljavi Jožetove kitare zapeli Glejte, že sonce zahaja. Nato so v areno prišla tri dekleta — članice društva Triglav iz Milwaukeea — v narodnih nošah in ob spremljanju harmonike in solo J. Kotarja simbolično podale „Gor čez izaro“. Moški zbor domobrancev je zapel drugo domobrantsko pesem, nakar je Marija Petelin recitirala „Mrtvim junakom.“ Trio Rozi, Milena in Milan so ponovno stopili pred mikrofona in ubrano zapeli pesem „Na tujih tleh.“ Sle-

dila je skupna recitacija, pri kateri so nastopali dr. Mate Resman, Jože Dovjak, Rozi in Milena Dolinar ter Musi Pogačnik.

Po končani recitaciji se je razvila procesija z bakljami v dveh odcepkih. Ena mimo znamenja „PLIBERK“, druga mimo znamenja „PODROŽČICA“. Na čelu teh so bili trije rešenci iz Kočevskega Roga: Franc Dejak, France Kozina in Milan Zajec. Oba odcepka sta se združila na poti proti kapelici. Pripravljeno je bilo okoli tristo bakelj, a so mnogi morali biti v procesiji brez njih, ker jih ni bilo dovolj. Procesija se je počasi pomikala mimo evharističnega križa na Orlov vrh na prostor pred kapelico. Molitev je odmevala od brega proti gozdu in po vinogradu. Po končanem rožnem vencu je pred zvočnik stopil Milan Dolinar in nadaljeval s programom proslave. Rozi in Milena sta silno doživeto zapeli znano pesem „Mati piše pismo belo,“ nato pa je sledila recitacija „Zadnji juriš“; podal jo je dr. Milan Pavlovčič. Moški zbor je zapel še enkrat, sedaj „Oj Doberdob — Kočevski Rog.“ Že ob zadnjih verzih pesmi se je za kapelico oglasil trobentač S. Engstrom, ki je najprej tiho, nato pa mogočno zatrobil uspavanko. Ob zadnjih zvokih trobente je na prostoru pod kapelico zagorel ogromen kres, ob katerem so se potem zbrali vsi navzoči.

Zvezde so se prižgale, ko so ugasnile naše plamenice. Na tisti košček zemlje, ki je posvečena našim mučencem, sta legla mir in božja ljubezen. Orlov vrh je bil ves osvetljen z barvastimi žarometi; bil je pravi gaj — junakov. V kapelici pa so tiho utripale svečke, prižgane v slavo Brezjsanske Marije in slovenskim fantom v spomin.

Nedelja, 15. junija

Že zgodaj zjutraj so gostje, člani Tabora in prijatelji začeli prihajati na Slovensko pristavo. Na Orlovem vrhu je množica čakala prihod spreveda avtomobilov iz Clevelanda. Malo pred deseto uro se je prikazala dolga vrsta vozil, okrašena s slovenskimi zastavicami in prižganimi lučmi. Nekdo je štel in dejal: „Štel sem do preko sto, potem pa nisem več štel.“ Neka gospa iz Milwaukeeja je dejala: „Joj, kakšen pogreb“; spet drugim so se orosile oči. Do pričetka sv. maše se je zbralo na Orlovem vrhu ljudi, kot še nikoli popreje. Fantje, domobranci, zastavonoše in narodne noše so se zbrali tam pri pristavski hiši in nato v sprevodu prikorakali pred kapelico na Orlovem vrhu. Kako lep je bil ta sprevod, pred katerim so šle zastave! Najprej Taborov prapor, nato slovenske zastave, nato ameriška in kanadska zastava; za temi pa so naši trije rešenci Dejak, Kozina in Zajec nosili venec rdečih-nageljnov.

Vreme je bilo prekrasno; nebo jasno in hladen vetrič je pihal preko Orlovega vrha, da ni bilo prevelike vročine. Celoten prostor pred kapelico je bil nabit z ljudstvom, ki je prihitelo na ta prelepi prostor, da se ob tridesetletnici primerno pokloni spominu slovenskih junakov-mučencev.

Koncelebrirano sv. mašo sta darovala čč. gospoda F. Gaber in R.

Hobbar, recitiral pa je M. Pust. Po evangeliju je kurat g. Gaber pridigal o pomenu naših žrtev. Poudaril je, da je satan še vedno na delu in komunizem na pohodu. Pozval nas je, naj molimo k našim mučencem in jih prosimo pomoči, da bi mogli vztrajati, in pa za slovenski narod. K njim naj se obračamo s prošnjami, da bi naša mladina ostala Bogu — Narodu — Domovini zvesta.

Obhajil je bilo toliko, da sta oba gospoda dolgo, dolgo obhajala.

Takoj po sv. maši se je pričelo zborovanje, ki ga je vodil g. Milan Dolinar. Najprej je pozdravil goste, med njimi tudi dr. Valentina Meršola, nato pa prebral pozdrave iz raznih krajev; med njimi one iz Argentine. Prebral je tudi pozdrav č. g. Kozine, ki je sporočil, da je prejšnji večer v soboto 14. junija daroval sv. mašo za pobite domobrance.

Glavni govornik je bil predsednik krajevnice organizacije DSPB-Tabor v Torontu, Stane Pleško, rešenec iz šentvidskih zaporov. V klenih besedah je prikazal tiste dni pred tridesetimi leti in opozoril na neurje sedanjega časa.

Za njim je spregovoril g. Mirko Javornik iz Washingtona, ki je v kratkih besedah jedrnat prikazal pomen slovenskega domobranstva. „Nas ni sram ne generala Rupnika, ne škofa dr. Gregorija, ne nobenega domobranca; ponosni, zelo smo ponosni nanje in na vse,“ tako je dejal g. Javornik. (Govor prinašamo na drugem mestu v celoti.)

Po končanih govorih je S. Engstrom tam za kapelico zatrobil celotni verz pesmi „Oj Doberdob...“

Končno je stopil na govorniški oder še predsednik ZDSPB Franci Grum, ki se je vsem navzočim zahvalil za udeležbo; zlasti narodnim nošam in tistim, ki so od daleč prihiteli, da se primerno oddolže junakom slovenskega naroda. „Današnja udeležba na Orlovem vrhu je dokaz, da spomin na padle živi v srcih naroda, in poziva svobodne sveta na okope proti komunizmu,“ tako je dejal predsednik ZDSPB.

Spominski dnevi na Orlovem vrhu junija 1975 bodo ostali nepozabni. Tu so se zopet srečali borci, ki se že leta niso videli. Prišli so iz daljnih krajev: iz Minnesote, Missourija New Yorka, Washingtona Milwaukeeja, Indiane, Oshawe Hamiltona, Toronta, St. Catherines, Windsorja in še mnogih drugih krajev. Kako prijetno je bilo snidenje med starimi znanci in borci; mnogi se niso videli že 30 let.

Da bo to poročilo popolno naj omenimo, da je ZDSPB-Tabor prav za to priliko izdala DOPOLNILO BELE KNJIGE, ki poleg uvoda in komentarja v angleščini prinaša dokaze o zločinu komunistične partije in prinaša na stotine novih imen, ki niso bila vključena preje.

Dostojno smo proslavili tridesetletnico pokola slovenske mladine. Udeležba je bila res odlična in prav tako celoten program. Narodnih noš, Kranjskih in Belokranjskih, je bilo veliko, njim hvala in čast. Vsi, ki ste kakoli storili za uspeh te proslave, bodite zahvaljeni in Bog naj Vam povrne. Posebej smo hvaležni Milanu Dolinarju za vodstvo programa, Ameriški Do-

movini za objave, vsem, ki so pri programu aktivno sodelovali, Anici Hočevar, ki je neumorno delala in skrbela za prehrano, končno vsem, ki ste iz daljnih krajev prišli, da skupno dvignemo plamenico naših padlih. Ta odlična udeležba je dala proslavi poseben pomen.

Zmaga premaganih

Pisatelj *Mirko Javornik* iz Washingtona, nekdanji urednik dnevnika „Slovenski dom“ v Ljubljani ter avtor knjige „ČRNE BUKVE o delu komunistične Osvobodilne Fronte proti slovenskemu narodu, je za konec spomin-ske slovesnosti na Orlovem vrhu, 15. junija 1975 — Cleveland - Ohio - USA, povedal naslednje:

Domobranci, Slovenci, Slovenke!

Ganjen in ponosen sem, da mi je dano oglasiti se na tem pretresljivem, simboličnem zboru Slovencev pod svobodnim soncem Amerike, ob tridesetletnici največje bolečine v naši tako grenki zgodovini.

Hvaležen sem, da mi je dano spregovoriti tukaj kot Notranjcu, rojaku toliko mrtvih in živih domobrantskih junakov, in kot slovenskemu pisatelju; enemu tistih redkih, ki smo od prvega trenutka našega boja pa vse do danes zastavljali svoje pero in svojo besedo za tisto, v kar so verovali, za kar so se bili in za kar so toliko svoje mlade, dragocene krvi prelili slovenski domobranci.

Praznujemo zmago premaganih. Misel je nenavadna, a je resnična. A ena izgubljena bitka ne pomeni zadnjega poraza v dolgi vojni, in ena dobljena še ne končne zmage.

Kristus je svoj prvi boj končal na križu in slovenski narod svojega tudi. Toda tisti, ki so verovali v Kristusa in njegovo oznanilo, so dosegli zmago, ki traja dvatisoč let. In mi, ki verujemo v svoj narod ter v njegovo pravico do svobode in do vsega, kar mu na svetu po božji volji gre, vemo, da bo tudi konec naše poti tak, kakor mora po večni postavi biti. To vemo danes trdneje in bolj prepričano kot pred tridesetimi leti, ker je ta dolgi čas dokazal nam, sovražniku in svetu, da smo imeli prav. Prav v svoji veri v svojem boju in svoji zvestobi vsemu, kar je Slovence v dolgi in hudi preteklosti ohranilo za trdo zasluženo lepšo bodočnost. Ta naša vera v svoj prav je kamnito poroštvo da bo nekoč tudi za nas tako, kakor vemo, da mora biti.

Drugo poročstvo za to je, da plamenico, ki jo mi za svoj tlačeni narod nosimo križem svobodnega sveta, iz naših trudnih a še zmeraj neupognjenih rok zdaj prevzema svobodna slovenska mladina, kakor je to tako zgledno dokazala snoči prav tukaj, v dolini mrtvih, na oni strani poti.

Mladi ljudje doma, ki jim je revolucija s svojim novim redom ubila sleherno slovensko zavest in vero v kar koli lepega in visokega, so ob njeni tridesetletnici okrog spomenikov svojim herojem plesali tuje plese v tuji besedi. Naši so svojim junakom molili slovenski rekvijem, peli slovensko hvalnico in na njihov brezimni grob položili prisego slovenstvu in njegovi večni dediščini. To njihovo svetlo dejanje, storjeno ne na zapoved, temveč iz prepričanja in iz zvestega srca, dokazuje nam in onim v Sloveniji, komu je usojena bodočnost, in kakšna.

Znamenj, da je ta bodočnost vse bližja, je več in več.

Začasni zmagovalci v eni bitki dolgega slovenskega boja za svobodo so svoj krvavi jubilej, tridesetletnico zaslužjenja naše domovine, obhajali v strahu, kaj bo. Mi, začasni premaganci, praznujemo svoj jubilej, rdeč od naše, ne od bratovske krvi, v upanju, da bo. In v tem je zanje usodni, za nas pa spodbudni smisel tistega, čemur sem dejal zmaga premaganih, ki smo se za njeno razglasitev tako zavedno in v tolikšnem številu zbrali na tem Orlovem vrhu, njenem tragičnem simbolu.

Nikdar v svoji kratki, nasilniški vladavini se trenutni oblastniki zatirane Slovenije niso tako bali vsega, kakor se boje danes. Boje se, in to nam mora biti v pogum in bodrilo, najprej slehernega Slovenca, ki v svobodnem svetu samo živi. Še bolj se boje tistega, ki resnico o nas in o njih govori. Najbolj pa onega, ki za zmago naše resnice in pravice kaj stori.

Oni se sramujejo in boje lastne preteklosti, njenega temnega bremena, njenih mrtvih in živih prič. Mrtve taje, za živimi pošiljajo oglednike in morilce krog in krog sveta.

Mi se ne sramujemo ničesar in ne bojimo nikogar. Ne za včeraj, ne za danes, ne za jutri. Nas ni sram ne Rupnika, ne Rožmana, ne Natlačena, ne Ehrlicha, ne Balantiča, ne tisočev drugih, znanih in neznanih, ki so za njimi in z njimi morali v smrt. Mi ne delamo političnih razlik v njihovih imenih, ali njihovih dejanjih, ali v smislu njihove žrtve, ki je bila za vse ena in enaka.

Če bi kdo med nami le hotel kaj svojega zatajiti, naj ve, da nam svojega sramu in strahu in prodaje prepričanja za skledo rdeče leče in svojih poniglih političnih računov ne bo vsiljeval, zlasti ne v znamenju kakega zlaganega ideala.

Strah na oni strani je prav za to obletnico naše časti in njihove izdaje dobil izraza še v prvih priznanjih krivcev o zločinu, ki so ga za tuj nauk, za tuje gospodarje, pa za lastno oblast in posest zagrešili nad našim narodom. Edvard Kocbek ni resnice o rododomu slovenskega domobranstva povedal iz kakega poznega spoznanja in kesanja, temveč da bi si umil roke — iz strahu pred neogibnim bodočim obračunom zgodovine in pravice.

Krvavi Mitja Ribičič je prav tako iz strahu, kaj bo, skušal utemeljiti pokol naših dvanajsttisočeri s priznanjem, da jih je bilo treba pobiti, ker so bili njemu in naklepom njemu podobnih nevarnejši od same Hitlerjeve vojske. Nevarnejši od hitlerjancev, občasnih zaveznikov partizanstva proti Slovincem, pa so domobranci bili — je dejal Ribičič — ker so bili kontrarevolucionarji; se pravi, bojevniki proti rdečemu zlu in proti njegovemu jarmu nad duhom in telesom; vojaki za slovensko in človeško svobodo.

In ker so domobranci bili to, in so za to morali umreti, jim mi, ki smo živi in svobodni in bolj Slovenci, kakor smo bili; ker smo mi vse to po zasluženju njihove strašne poslednje žrtve, jim danes, na ta veliki slovenski dan, na njihov nezaznamovani grob v breznihi daljne domače zemlje položimo svojo žalost in svoj ponos nanje; svojo bolečino, svoj up in svoje pričajo, da nismo in ne bomo pozabili, za kaj, za koga in od čigave roke so padli. Stavimo to v imenu svobodnih, nesvobodnih in peščice sramežljivih Slovincem, v čast in za spomenik našemu neznanemu vojaku, zamolčanemu junaku narodov in časov — slovenskemu domobrancu...

Sekretariat
Saveza Jugoslovensko-američkih
Udruženja Srpskih Dobrovoljaca

Cleveland, Juna 10, 1975

Draga braćo Slovenci i sestre Slovenke!

Iskreno žalimo što nismo mogli doći na vašu 30-godišnju komemoraciju Kočevskim žrtvama, jer 15. juna 1975. godine imamo naš godišnji meeting u Milwaukee, Wisconsin. Ali, iako nismo fizički prisutni, mi smo sa duhom sa vama na dan Komemoracije!

Draga braćo i sestre! Pred 30 godina komunistički krvnici na čelu sa krvavim diktatorom Josipom Brozom-Titom pobili su na hiljade i hiljade naše braće u Kočevskim šumama. Komunistički zločinci ubijali su podjednako i Slovence i Srbe i Hrvate. U Kočevskom Regu su najveće grobnice braće Slovenaca i braće Srba. Tu kao rodjena braća snivaju večni san Srbi i Slovenci. Tu su grobovi Slovenskih Domobranaca i Srpskih Dobrovoljaca. Tu su grobovi najbolje dece lepe Slovenačke i pitome Srbije! I nikada Slovenija i Srbija neće moći prežaliti smrt svojih najboljih sinova!

Danas, nakon 30 godina od mučeničke smrti naše braće, mi se s dubokim pijetetom sećamo naše pobijene braće. Mi nikada ne možemo da zaboravimo njihovu mučeničku smrt. Mi nikada ne možemo da zaboravimo njihove grobove, jer u njima počivaju heroji i mučenici. Oni su pobijeni samo zato, što su bili antikomunisti i što su iskreno voleli svoju Domovinu i svoj narod. Komunisti su ih pobili zato, što su duboko verovali u Boga i što su bezmerno ljubili svoj narod i svoju Otadžbinu!

Naša pobijena braća neće nikada biti zaboravljena! Iz njihovih grobova oni nam kliču: MI MRTVI I VI ŽIVI — MI SMO JEDNO! MI ŽIVI-

MO KROZ VAS I VI SE BORITE ZA ISTE IDEALE, ZA KOJE SMO MI PALI! VI MORATE IĆI DO KRAJA U VAŠOJ BORBI, JER SAMO NA TAJ NAČIN VI ĆETE ISKUPITI NAŠE MUČENIČKE ŽRTVE! ZATO: ISTRAJTE U BORBI DO POBEDE!

Draga braćo i sestre! Svi mi: i Slovenci i Srbi i Hrvati — čiju su braću komunisti pobili po šumama Slovenije, moramo celom slobodnom svetu da ukazujemo na krvave zločine najvećeg zločinca jugoslovanskih naroda: Josipa Broza Tita! On je tiranin i zločinac koji je nadmašio i svog učitelja Staljina! On je veći zločinac i od samog Staljina! Zato govorimo celom svetu o masovnim zločinima, koje je počinio komunistički tiranin Josip Broz Tito. ZAHTEVAMO DA SLOBODNI SVET KAZNI ZLOČINAČKA DELA TITA I NJEGOVIH KOMUNISTA!

KOČEVSKIM ŽRTVAMA I SVIM DRUGIM ŽRTVAMA PALIM U BORBI PROTIVU KOMUNIZMA — NEKA JE VEČNA SLAVA I HVALA! ONI SU NAŠE BUKTINJE I NAŠI PUTOKAZI I MI SVI KROZ STIHOVE PESNIKA KLIČEMO:

„SAMO BUKTINJAMA ZBORI SE KROZ TMINE,
U ZRCALU MAČA BUDUĆNOST SE SLIKA,
PREKO PALIH IDU PUTI VELIČINE,
SLAVA — TO JE STRAŠNO SUNCE MUČENIKA!“

Sekretar Saveza:
Bora M. Karapandžić

SPOMINSKE SVEČANOSTI SO ZA NAMI

Naša osrednja proslava 30-letnice pokola Slovenskih domobrancev je bila res mogočna. Udeležba na proslavi je bila odlična kljub nasprotovanju nekaterih, katerim smo domobranci trn v peti, in tistih, ki ne priznajo, da na slovenski pristavi v Genevi, Ohio, stoji spomenik padlim slovenskim junakom. Orlov vrh na svobodnih ameriških tleh je res pravi „GAJ JUNAKOV.“

Svobodni Slovenci so v nedeljo, 15. junija, v množici prišli na Orlov vrh v poklon onim, ki so pred 30. leti umrli za BOGA — NAROD — DOMOVINO.

Ogromna množica, ki se je proslave udeležila, je dokaz, da ideja naših padlih živi, in da bo živela tudi v bodoče.

Domobranci, bodimo ponosni potomci naših padlih bratov! K njim se pogosto obračajmo s prošnjami, da nam oni pomagajo in izprosijo moč, da ostanemo trdni in odločni, in da bomo v stanju pravilno ohranjati njihovo zapuščino.

STRNIMO SE V ENOTO, KAMENITO GMOTO!

Kot je razvidno iz pisanja v časopisju doma, resnica komuniste bode v oči. Silno jih draži, da mi javno proslavljamo pokol slovenskega domobranstva in da svetu pripovedujemo o komunističnih grozodejstvih. Ves svoj propagandni aparat so vpregli v to, da zanikajo resnico in da z lažmi operajo zločine, katere so storili. Prav v tem 30. letu pokola na široko napadajo vse, ki so se drznili zoperstaviti komunistični revoluciji. Imenoma sramotijo našega pokojnega vladiko dr. Gregorija Rožmana in vse domobranstvo. Krivde seveda ne priznajo. V Nedeljskem Dnevniku z dne 8. junija t. l. je eden izmed komunističnih pisunov takole zapisal o Vetrinjski tragediji:

...TODA TRANSPORTI SO KRENILI V JUGOSLAVIJO, KER PA SE JE NEKATERIM POSREČILO POBEGNITI S TRANSPORTA ŠE NA KOROSKEM IN SE VRNITI V TABORIŠČE, SO DRUGI ZVEDELI, KAJ JIH ČAKA. POSLEDICA TEGA JE BILA, DA JE PRECEJ ZAKRKNJENIH ZLOČINCEV POBEGNILO IZ TABORIŠČA, POZNEJE PA SO NASLI ZATOČIŠČE V TEJ ALI ONI DRŽAVI ONKRAJ VELIKE LUŽE.

TAKO SO STEVILNI DOMOBRANCI PRED VOJAŠKIMI SODIŠI ODGOVARJALI ZA STORJENE ZLOČINE IN BILI TEMU USTREZNO KAZNOVANI, DRUGE PA JE AVGUSTA LETA 1945 ZAJELA SPLOŠNA AMNESTIJA VRHOVNEGA POVELJNIKA JUGOSLOVANSKE VOJSKE MARŠALA TITA... KOT PRIČEVALEC TE DOBE LAHKO REČEM, DA NOBEN DOMOBRANEC NI BIL USMRČEN BREZ SODBE, BREZ DOKAZA KRIVDE...

Pisca jezi naše delovanje v tem tridesetem letu tragedije, ko trdi, da je BELOGARDISTIČNA DRHAL V EMIGRACIJI LETOS IZDALA KNJIGO, V KATERI BLATI NARODNOOSVOBODILNI BOJ...

TAKO delajo danes komunisti; zato, bratje in vsi svobodni Slovenci, NAŠA BORBA ZATO JE SVETA, DOKLER GRUDA NI OTETA.

Pozdravljeni!

Za ZDSPB — TABOR
France Grum - predsednik

Vkljub vsej draginji je en izvod „TABORA“ še vedno cenejši od zavojčka zdravju škodljivih cigaret. Kadar jih kupujete, spomnite se še „TABORA“ in poravnajte naročnino!

Miloš Prelog – 70-letnik

Pred desetimi leti smo mu v „Taboru“ zaklicali: še na mnoga leta! Težko je verjeti, da je od takrat, ko smo Milošu Prelogu tako zaklicali, res že preteklo deset let in da si bo ta mesec naložil svoj sedmi križ. Toda v naši kartoteki je tako zapisano in se ga tudi ob temu njegovemu 70. rojstnem dnevu spominjamo, hvaležni za vse njegovo protikomunistično delo tako pri našem borbenem glasilu kakor v vsem njegovem življenju, kajti vedno in povsod se je neustrašeno postavil v vrsto borcev proti komunizmu in uspešno sodeloval.

Dragi Miloš! Ko boš v krogu svoje družine zadovoljno praznoval svoj sedemdeseti rojstni dan, se Te bomo spominjali tudi mi in Ti zopet zaklicali: še na mnoga leta!

Vinko Levstik – 50-letnik

Nezadržni čas je zopet pred nas postavil novega 50-letnika, *Vinka Levstika, soborca in sedaj hotelirja v Rimu.*

Njegova življenska pot je posebno zanimiva, ker dokazuje, da človek, ki hoče v življenju kaj doseči, z božjo pomočjo in osebno pridnostjo pride tako daleč, kot je prišel naš jubilant.

Rodil se je 13. julija 1925 v vasi Hudikonec pri sv. Gregorju — Vel. Lašče na Dolenjskem. Ljudsko šolo, ki je bila v rojstni hiši J. E. Kreka pri sv. Gregorju, je odlično končal, zato so hoteli njegovi vzgojitelji in on sam, da gre študirat v Ljubljano, a je njegov oče odločil, da ostane na

kmetiji kot najstarejši sin. Ko je imel šele 16 let, je dobil zaposlitev kot delavec pri gozdnem podjetju Kozler.

Meseca maja 1942 so ga fašisti zaprli kot talca v Ribnici in ga od tam odpeljali v Ljubljano — v „belgijsko kasarno“. Da ni bil ustreljen kot talec, ga je rešila njegova mladost, ker je imel šele 17 let. Meseca avgusta

je bil odpeljan v taborišče Gonars in od tam meseca novembra na prisilno delo v Peruggio.

Po padcu fašizma 1. 1943 je pobegnil iz koncentracijskega taborišča in se vračal domov. Pri Vipavi ga je zajela partizanska patrola in poslala v Gradnikovo brigado. To brigado so nemške čete kmalu razbile in se je z malo skupino prebil preko Nanosa do Ljubljanskega vrha in se tu priključil Ljubljanski brigadi, kjer je ostal do 14. novembra 1943. Kot hraber borec se je posebno izkazal pri veliki nemški ofenzivi in je zato napredoval in postal komandir čete. Po vseh vtisih in doživetjih med partizani pa se je končno odločil zapustiti njihove vrste.

Že 18. novembra 1943 je vstopil v vrste slovenskih domobrancev v Vel. Laščah, kjer je bil poveljnik Danilo Capuder. Ob veliki partizanski ofenzivi 18. divizije VII. korpusa 1. decembra 1943 je hrabro branil umik domobrancev iz Vel. Lašč in je zadnji zapustil postojanko, ko je skočil iz drugega nadstropja goreče šole. Po dvomesečnem vojaškem vežbanju v Ljubljani je bil dodeljen vodu poročnika Ceneta Raka na Zalogu pri Škofljici. V borbah s partizani pri Šmarju je bil hudo ranjen. Po zdravljenju v ljubljanski vojaški bolnici je bil dodeljen kot desetar-kaplar 24. četi. V borbah na Blokah je bil ponovno ranjen. Na predlog stotnika Slabeta ga je poveljstvo slov. domobranstva povišalo v podnarednika. Meseca oktobra so ga kot najboljšega podčastnika poslali v častniško šolo v Ljubljano. Po končani šoli je postal vodnik 114. čete velikolaškega bataljona, ki ga je takrat vodil major M. Kunstelj, a pozneje major France Grum. Pri zadnjih borbah v Kočevskem Rogu je bil zopet ranjen.

Meseca maja 1945 se je z ostalimi domobranci umaknil na Koroško v Vetrinje, odkoder je bil 28. maja skupaj z II. polkom S. D. vrnjen v Jugoslavijo. Pri Mislinju jim je pobegnil in se tako rešil pred množičnim pokolom. Dvakrat se je napotil v domovino in prepeljal v Italijo „skrivače“ — pobegle domobrance in ogrožene civiliste — in jih tako rešil gotove smrti.

Spominjam se Te kot postavnega fanta v Serviglianu, v škornjih; kot nemirnega domobranca, ki Te je živo zadela usoda Tvojih soborcev. Neki poletni večer si prišel k nam pred barako in začel se je boleč pogovor o strahotnem umoru naše vojske in na stotine civilistov in otrok. Ne vem, ali si iskal maščevanja, vem samo, da si odšel predrzno nazaj domov in si preko meje spravil več ljudi obsojenih na smrt — skrivačev, ki so se kot zveri skrivali pred kragulji brati-krvniki. Ko so prihajale razne misije v taborišče in nas pestile, si se korajžno postavil in povedal, kaj si in kako je bila izdana naša ideja, narod pa poklan brez sodbe in milosti.

Bil je nekaž časa v begunskem taborišču v Serviglianu in Senegaliji, a se je kmalu zaposlil pri emigracijskih uradih v Italiji, ki so nudile pomoč beguncem. Leta 1954 je dobil zaposlitev kot uradnik v rimskem turističnem potovalnem uradu. Sedaj pa je že 15 let lastnik hotela Bled v Rimu. Govori več jezikov in je član in odbornik raznih zvez italijanskih hotelirjev. V času svojega hatelirstva je prejel za turistične zasluge od

italijanske vlade dve zlati in dve srebrni medalji, a poleg tega še 1. nagrado v znesku dveh milijonov lir z diplomom. Sedaj je predložen italijanski vladi, da se mu podeli red „Vitez Dela“ — „Cavaliere del Lavoro“.

Mi smo odšli v daljno Argentino, Ti pa si ostal v Italiji, kjer si se poročil s Slovenko. Ob vsem blagostanju nisi obrnil hrbet naši ideji in našim ljudem. Mnogo Slovencev se oglasi v Tvojem hotelu, kjer mnogim nudiš gostoljubnost tudi za mali denar. V družini imaš tri hčerke, ki lepo govorijo slovensko, kar je prav gotovo zaslug Tebe in Tvoje gospe, da se tako ohranja naš rod.

Vinko! Ob tako pomembnem življenjskem jubileju Ti vsi soborci želimo še mnogo let in Ti prosimo, da bi ob robu domovine, kjer imaš svoj drugi dom, ostal kot poje naša bojna pesem: „Kot skala na braniku stoj, če za dom gre troj“.

T. S.

„Bog se ne pusti pregnati“

(Nadaljevanje)

Pri katoličanih so začeli češki komunisti svoj napad z dobro pripravljeno akcijo proti Jožetu Toufarju župniku v češki vasi Čihošt. Zgodilo se je takole: v župno cerkev so se neke noči vtihotapili komunistični agenti in tam montirali poseben aparat, s katerim se je moglo preko škripcev in vrvi dvigniti neko razpelo iz zakristije pod obok v cerkvi. Aparat so skrili med različno šaro v zakristiji. Ko se je drugo jutro začela maša, je eden od agentov prišel na skrivaj v zakristijo in je začel s to pripravo dvigati razpelo pod cerkveni strop. V poltemi pod cerkvenim obokom se spretno napeljavane vrvi niso dale razločiti in so ljudje mislili, da se je zgodil čudež in da se razpelo samo od sebe dviga v cerkvi. Verniki v cerkvi so ostrmeli in je nastal velik nemir. Na ta trenutek je čakala zunaj cerkve skupina komunističnih policistov, ki so takrat vdrli v cerkev in začeli preiskavo ter „odkrili“ nato v zakristiji aparat s škripci in vrvmi. Takoj so aretirali župnika Toufarja in ga obtožili, da je on napravil prevaro z aparatom in hotel ljudi zavesti, da bi verovali v čudeže. Časopisje in ves državni aparat pa je začel divjo gonjo in hujskanje proti veri in duhovnikom.

Z velikim pompom so začeli pripravljati velik javen proces proti župniku Toufarju. Z mučenjem so ga hoteli prisiliti, da bi priznal, da je on pripravil prevaro. Toda Toufar je vztrajal na resnici in je umrl pri sliševanju dobesedno pod rokami komunističnih policistov, ker mu je zaradi tepeža odpovedalo srce. S tem je spravil komuniste v veliko zadrego,

ker so med tem že pripravljali propagandni film, v katerem naj bi Toufar v svoji cerkvi maševal. Potem bi pa film pokazal ves aparat in „prevaro“ z dviganjem razpela. Kako naj sedaj to filmajo, ko je Toufar umrl? Znali so si pomagati. Državni tožilec je bil namreč po postavi močno podoben Toufarju in je v filmu, ki so ga pozneje kazali na Češkem, kar sam nastopil pred oltarjem v mašni obleki. Film so še kar dobro izdelali, samo to se je gledalcem zdelo čudno, da se „župnik“ med mašo ni nikdar obrnil proti cerkvi, ampak je venomer ljudem kazal hrbet, tako mu niso videli obraza.

Proces proti Horakovi in akcija proti Toufarju sta bila uvod v splošno preganjanje vseh, ki se niso strinjali s komunizmom.

V velikem obsegu so se nato začeli sodni procesi in obsodbe. Računajo, da je bilo okrog 40.000 ljudi obsojenih na več kakor 10 let ječe. Poleg tega ~~o~~ ~~ni~~ ~~izrečene~~ številne smrtne obsodbe, tako da so ob gotovih dnevih v Pragi obešali ljudi na dveh vešalih hkratu. S tem so si uradni partijski funkcionarji, ki so morali prisostvovati eksekucijam po službeni dolžnosti, prihranili dragocen čas pri svojem delu za blagor ljudstva, ker so istočasno lahko izdali uradno poročilo za izvršitev dveh smrtnih obsodb in ni bilo treba prisostvovati vsaki eksekuciji posebej.

Komunistični teror, ki je v začetku divjal samo proti nekomunistom, se je raztegnil pozneje tudi na nekatere člane partije, katere so obdolžili, da se ne držijo partijske linije. Tako je bil na primer obešen tudi Slanski, ki je bil v začetku eden vodilnih komunistov v Pragi.*

Primeri številnih krivičnih obsodb, kakor sta bila primera Horakove in Toufarja, so bili za časa Dubčeka, torej v času, ko so bili komunisti na vladi in je teror popustil, javno dokazani v Pragi s pričami in drugim dokaznim materialom. Kljub temu komunisti do danes teh za človeštvo sramotnih obsodb niso preklicali, da bi tako mrtvim vrnili vsaj dobro ime in čast, ko jim življenja ne morejo vrniti.

Kar se gospodarstva tiče, se komunistično centralno planirano gospodarstvo na Češkem v praksi sploh ni obneslo in je povzročalo težke ekonomske izgube. Pachman pravi, da je bila zapadna Nemčija s svojim svobodnim gospodarstvom daleč pred češkim gospodarstvom, čeprav je bila Nemčija po po vojni popolnoma razdejana in se je morala najprej šele izkoptati iz ruševin.

Socialne razlike in neenakosti med ljudmi na Češkem pod komunisti niso izginile, ampak so se še povečale. Ljudje so morali v dolgih vrstah čakati, da so mogli nakupiti potrebne stvari, dočim so partijcem posebne trgovine dostavljale blago na dom. V Pragi je na primer v veliki trgovini imenovani „Hiša Mode“ bilo rezervirano posebno nadstropje izključno za žene višjih partijskih funkcionarjev. Partijska legitimacija je postala pred-

* Beri: Arthur London „Priznanje“, ČGP DELO. Ljubljana 1970. — š:

pogoj za vsako napredovanje v službi. Vse luksuzne vile v Pragi in okolici si je prilastila partija za svoje člane, dočim je istočasno več kakor 80.000 preprostih ljudi brezupno iskalo v Pragi eno samo skromno sobo za stanovanje celi družini z otroci. To je bila torej „brezrazredna“ družba, o kateri govori komunistična doktrina!

Vse te stvari je Pachman videl in doživel. Taka je bila komunistična stvarnost, ki se je razgrinjala pred njegovimi očmi.

Pachman je spoznal, da predstavlja tudi drugi, politično-ekonomski del komunističnega nauka zgolj prazne besede in se ne spremeni v stvarnost, ko pridejo komunisti enkrat na oblast.

Ko so potem l. 1968 še sovjetski tanki poteptali v tla češki poizkus osvoboditi se marksističnih spon, je Pachman dokončno prelomil s komunizmom in se vrnil k trajnim načelom svobode in krščanstva, katero je po njegovem mnenju edinole v stanu, da se upre komunizmu.

Pachman v svoji knjigi tudi omenja obupno stanje katoliške cerkve na Češkem. Kakor na Madžarskem, je tudi češkoslovaška cerkev popolnoma podvržena zastopnikom državnega urada za verske zadeve, ki se na vsak korak vmešavajo v cerkveno življenje in rušijo temelje vere. Izvrševanje duhovniškega poklica je popolnoma odvisno od države, ki izdaja zanj dovoljenja; in tako dovoljenje lahko kateremukoli duhovniku ne glede na starost tudi ukine. Če torej nek duhovnik ni všeč komunističnemu funkcionarju, dobi dekret o prepovedi izvrševanja duhovniških funkcij in je izpostavljen težkim kaznim, če še nastopa v cerkvi kot duhovnik. Prijeti mora za vsako težko priložnostno delo, da se preživi.

Poleg tega prevzamejo na pritisk države najvažnejše funkcije in mesta v škofijah tisti duhovniki, ki sodelujejo s komunisti in so privrženci partije. Ti ljudje od znotraj rušijo versko življenje še bolj temeljito kot komunistični državni urad za verske zadeve.

Kako daleč gre na Češkem to delo komunistične pete kolone med duhovniki, kaže sledeči primer: Dne 21. avgusta l. 1971, ob tretji obletnici sovjetskega vdora na Češko, je bil „Katoliški list“ v Pragi, ki ga urejajo režimu prijazni duhovniki, edini časopis na Češkem, ki je pel slavo rdeči armadi, češ, da je l. 1968 osvobodila deželo. Vsi drugi, pomeni komunistični časopisi, so pa ob tej obletnici molčali. Stvar je bila namreč ta, da je bilo komunističnemu režimu neprijetno, da bi se to grobo kršenje češke svobode ob obletnici sploh omenjalo v listih. Zato je oblast pred to obletnico odredila vsem časopisom, naj ob tisti priliki sploh nič ne pišejo in naj molče preidejo preko dogodkov iz l. 1968. To odredbo so komunisti dostavili vsem časopisom razen „Katoliškemu listu“. Mislili so pač, da to ni potrebno, ker se list verske vsebine sam od sebe itak ne bo spuščal v pisanje o tistih dogodkih pred tremi leti. Toda komunistična oblast se je zmotila. Duhovniki iz vrst privržencev režima so tako hlapčevsko vdani komunistom, da so za obletnico

priobčili uvodni članek in se v njem zahvalili rdeči armadi za „bratsko pomoč češkemu narodu v l. 1968“, ker niso bili obveščeni o komunističnem odloku, naj o tem ne pišejo.

Človek res ne ve, ali naj bi se smejal ali jokal ob takem pisanju verskih časopisov, ker ta primer „Katoliškega lista“ v Pragi pač ni edini.

IZ DRUŠTEV

Občni zbor ZDSPB TABOR

Letošnji občni zbor Zveze Tabor bo v soboto zvečer 30. avgusta 1975 na slovenski pristavi v Genevi pri Clevelandu. Tokrat bo občni zbor v obliki banketa in so na njega vabljeni vsi člani in njih družine in bo zato imel družabni značaj. Volitve novega odbora, ki se vrše vsake dve leti, se bodo letos izvršile pismeno pred občnim zborom in bo na občnem zboru javljen le rezultat volitev.

Dodatek Bele Knjige

V tem času, ko komunisti doma skušajo zanikati umor domobrancev kljub temu, da o tem javno govori eden od njih (Kocbek), in ko oblast doma skuša te Kocbekove izjave prikazati kot izmišljotino, je nujno da mi, ki imamo *dokumente* o pokolu, te dokumente razpečamo. Segajte po Beli knjigi in dodatku. Vsak član mora prodati vsaj tri — če ne več. Ven z njimi med svet! To je naša borba in to je naša naloga — sedaj!

Poravnajte zaostalo naročnino in darujte v tiskovni sklad glasila Tabor

Zaradi inflacije v Argentini so se izredno dvignile vse cene; tako tudi pri tisku in odpremi našega lista.

Ker za sedaj ne nameravamo med letom zvišati naročnin, ki se plačujejo v argentinskih pesih, vas naprošamo, da čimpreje poravnate zaostalo naročnino in da po svojih možnostih darujete v tiskovni sklad, da nam tako omogočite reden in pravočasen izid Tabora.

Letno poročilo zavetišča Dr. Gr. Rožmana

K zadnji številki 7-8/75 Tabora je bila priložena „*Memoria y Balance General*“ t. j. letno poročilo, finančno stanje in abecedni seznam darovalcev

v minuli poslovni dobi od 1. 3. 1974. do 28. 2. 1975. To letno poročilo se tiska za vsak letni občni zbor zavetišča, da se tako obvešča članstvo in slovenska javnost o delu odbora in napredku pri gradnji zavetišča.

Prisilna vračanja

Pododbor ameriške poslanske zbornice (House Security Subcommittee) je pripravil za ameriški kongres podrobno poročilo o vseh pokolih, ki so sledili komunističnim zmagam od leta 1917 naprej. Vključeni so tudi podatki o *pokolu Slovenskih Domobrancev maja — junija 1945.*

Prijateljska večerja v korist Zavetišča

Odbor zavetišča je 26. julija 1975 priredil večerjo v „Našem domu“ v San Justo.

Kljub zimskim šolskim počitnicam in izredno mrzli noči ta večer, je bila večerja dobro obiskana; saj je bilo prodanih 120 kart. Tudi tokrat se je izvrstno izkazala glavna kuharica gospa Podlogar z dobro večerjo. Zahvala njej, njenim pomočnicam, kakor tudi strežnemu osebju — dekletom in fantom, ki jih je spretno vodila gospa Zajčeva.

NAŠI MRTVI

V domovini je umrla letošnjo pomlad *mati* našega glavnega blagajnika Zveze Tabor *soborca Filipa Oreh.*

V San Justu — Buenos Aires nas je zapustila v starosti 85 let, gospa *Marija Benko* 25. junija 1975. Med nami zapušča sina-soborca Franca in hčer Francko.

V Posadas, prov. Misiones, Argentina je umrl *Saša Staré* v starosti 76 let dne 26. junija 1975. V Argentini zapušča dva sina in nečaka Anatola Fabjančič. Pokojni je bil brat pred leti tu umrle gospe Dore Fabjančič, bivše graščakinje v Ruperč vrhu pri Novem mestu.

V cvetu mladosti (22 let) je v San Justu 13. julija 1975 nepričakovano umrla *Marjetka Žgajnar* iz znane družine Žgajnar.

V starosti 67 let je umrla 16. julija 1975 gospa *Frontini Frančiška roj. Loboda.* Poleg drugega sorodstva zapušča tu sina Marjana — preds. Zedinjene Slovenije in poslovodja slov. hranilnice „Sloge“ v Ramos Mejía.

V San Martinu — Buenos Aires je umrl najstarejši slovcaski rojak tega okraja fotograf *Jakob Pavlovčič* v starosti 87 let dne 27. julija 1975. Tu zapušča sina Oskarja in Ivana, dočim je sin Dr. Milan v Clevelandu, kjer vodi slovensko radijsko odajo.

Pokojne bomo ohranili v blagem spominu.

Žalujočim naše iskreno sožalje!

DAROVALI SO

ZA ZAVETIŠČE:

Rajer Simon	196.—
Dr. Dobovšek Jože	40.—
R. P. Skvarča Stanko	26.—
N. N.	2.—
N. N.	100.—
N. N.	200.—
N. N.	52.—
Dr. Jelkič Tatjana	26.—
Dr. Kremžar Marko	500.—
Košir Jože	76.—
Krenner Julija	50.—
N. N.	700.—
N. N.	6.—
N. N.	1.—
Avguštin Franc	50.—
Zajec Štefka	100.—
Letne obresti v „Slogi“ ..	58.—
Mustar Stane	40.—
Blejec Ema	26.—
N. N.	140.—
Rus Srečko	132.—

v dolarjih

Opeka Frančiška — USA ..	10.—
Tominec Viktor — USA ..	10.—
Varšek—družina — USA ..	10.—
Jerak Alojz — Venezuela .	100.—
Kralj Franc — Austrija — (šiling)	1.000.—

V spomin na pok. <i>Vilka Čeč</i> :	
Konz. gl. Vestnik	500.—
Čeč — družina	675.—
Mikelj Janez-Mihaela ..	100.—

V spomin na p. d. <i>Dr. Alfonza Čuk</i> :	
Trojer — družina	150.—

V spomin ob <i>obletnici smrti očeta</i> :	
Boc Milan	540.—

V spomin na pok. <i>Alojzija Zajec</i> :	
Grabnar Jože	50.—

V spomin na pok. <i>Saša Staré</i> :	
Fabjančič Anatol	100.—

V spomin ob 30-letnici pokola

domobrancev:

Buda Stane	500.—
------------------	-------

V spomin na pok. *Marjetko Žgajnar*:

Kožar Olga-Silva	100.—
------------------------	-------

Tomaževič Lovro	100.—
-----------------------	-------

V spomin na pok. *Marijo Benko*:

Tomaževič Lovro	100.—
-----------------------	-------

V spomin na pok. *Jakoba Pavlovčič*:

Sever Viktor	300.—
--------------------	-------

Konz. gl. Tabor	200.—
-----------------------	-------

Ob 30-obltnici pobitih bratov-domo- brancev

DSPB Tabor - Clev. (dol)	200.—
--------------------------	-------

Tiskovni sklad gl. Tabor:

Šproc Anton	100.—
-------------------	-------

Jurše Polde	40.—
-------------------	------

N. N.	6.—
------------	-----

Žnidaršič Janko	40.—
-----------------------	------

Likožar Anton	20.—
---------------------	------

Pelan Ema	40.—
-----------------	------

Levstik Vinko, Rim (dol)	20.—
--------------------------	------

Invalidski sklad ZDSPB Tabor:

Omahen Polde — USA (dol)	25.—
--------------------------	------

Zupan Janez " "	10.—
-----------------	------

Bojc Karel " "	9.—
----------------	-----

Skol Frank " "	5.—
----------------	-----

Rupnik Frank " "	4.—
------------------	-----

Žele Frank " "	2.—
----------------	-----

Suhadolnik Janez " "	5.—
----------------------	-----

Fujs France " "	4.—
-----------------	-----

Gerden Jože - Kanada (dol)	5.—
----------------------------	-----

Ložar Drago " "	9.—
-----------------	-----

Jakoš Lojze " "	10.—
-----------------	------

Dr. Šinkovič Ivan " "	4.—
-----------------------	-----

Grbenc Jože " "	8.—
-----------------	-----

Slak Florjan " "	10.—
------------------	------

Matos Ivan " "	40.—
----------------	------

Matkovič Martin " "	20.—
---------------------	------

Goršič Silvester " "	16.—
----------------------	------

NEDELJA 31. AVGUSTA

Blagoslovitev Zavetišča^{V V} dr. Gregorija Rožmana^V

Martin Fierro 4246 — Barrio Peluffo — San Justo

- 10h Zbiranje narodnih noš, zastopnikov društev, domov in ustanov
- 10,30h Slovesna otvoritev in blagoslovitev Zavetišča
- 11h Sv. maša (Sodeluje SPZ „Gallus“)
- 12h Skupno kosilo („asado con cuero“)
- 15h Popoldanski spored (Sodeluje Slov. mlad. godba)

VAŽNO:

• **Dohod** — Na zelenem pasu sredi dvosmernice „Camino de Cintura“ bo med San Justom in Moronom kažipot z napisom: **ASILO ESLOVENO.**

- Prinesite s seboj jedilni pribor.

VSEBINA:

Hoy en Portugal, como ayer en Cuba	209
V vednost (Predsednik ZDSPB TABOR)	211
Slučaj gen. Leona Rupnika	215
Spomnite se Grčaric in Turjaka	224
Naša tridesetletnica	225
Spominske svečanosti so za nami	232
Naši možje	234
„Bog se ne pusti pregnati“ (T. S.)	236
Iz društev	239
Naši mrtvi	240
Darovali so	III

Correo
Argentino
Sucursal
J. L. Suárez
(B. A. B.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 8133

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 2619